

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Юлиан Стоянов Куюмджиев,

**Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство –
Пловдив**

телефон: 0888 72 49 82

e mail: kujumdziev@artacademyplovdiv.com

на дисертационния труд на

ГИНА ПАНЧЕВА КОЛЕВА

на тема **“Вокалните музикални импровизации като средство за
стимулиране на емоционалната интелигентност на
учениците I - IV клас”**

за придобиване на образователната и научна степен доктор по
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...
(Педагогика на обучението по Музика)

научен ръководител – доц. д-р Людмила Велчева

Кратки биографични данни за докторанта

Гина Панчева Колева е родена на 11 май 1972 г. в София. През 1992 г. завършва Средното музикално училище “Любомир Пипков” (днес НМУ “Любомир Пипков”) със специалност класическо пеене, а през 1996 г. – Вокалния факултет на ДМА „Панчо Владигеров” със специалност оперно пеене. В периода 1998 – 2001 г. специализира оперно пеене в Консерваторията в Нюшател, Швейцария. През 2002 г. придобива професионална квалификация учител по музика в СУ „Св. Климент Охридски”.

Професионалното развитие на Гина Колева в периода 1999 – 2002 г. е свързано с работата ѝ като хористка в операта в Лозана, Швейцария

(1999 – 2001) и в операта в Аванш, Швейцария (2001 – 2002). Същевременно е и хористка на хора "L'Avenir" в Нюшател (2001 – 2002 г.). През 2003 г. Гина Колева е преподавател в Центъра за работа с деца, филиал „Младост“, а от 2004 г. до момента е хорист и солист в църковния хор на храм „Св. Седмочисленици“ в София. В периода 2003 – 2010 г. е артист-хористка в НФХ „Светослав Обретенов“ към Софийската филхармония. От 2011 г. е редовен докторант във ФНПП към СУ „Св. Климент Охридски“. Владее руски, френски и италиански език.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд с обем 272 страници се състои от увод, четири глави, заключение, литература (включваща общо 133 заглавия, от които 116 на кирилица) и приложения. В увода се посочва актуалността на проблема, като се подчертава, че в началния училищен период, сензитивен за нравственото развитие, детското музикално творчество е възможност, от една страна, за развитие и стабилизиране на музикалния слух и на метроритмичния и ладовия усет, а от друга – за експресивна себеизява, за емоционално пробуждане (в неговата пълнота като психично състояние), за изграждане на социални и комуникативни умения и формиране на ценностни ориентации. Авторката отбелязва, че работата е „първи опит за изследване на влиянието на вокалните музикални импровизации върху стимулирането на емоционалната интелигентност при учениците от началния етап на основната образователна степен“. Формулирани са предметът на изследване – стимулиране на емоционалната интелигентност чрез вокални музикални импровизации, обектът на изследването – урокът по музика в началния етап на основната образователна степен, и главната цел на труда – разработване на технология на работа в урока по музика, насочена към стимулиране на емоционалната интелигентност чрез създаване на вокални музикални импровизации.

Първа глава – „Музикално-творческата дейност в началния училищен период”, е насочена към изясняване на същността на творчеството като специфична човешка дейност и открояване на характеристиките на детското музикално творчество. Авторката подчертава, че музикалното творчество съдейства и за цялостното личностно стабилизиране на ученика, защото му помага да изживява осъзнати позитивни чувства, учи го да ги регулира, да ги изразява адекватно, като по този начин то стимулира по своеобразен начин стремежа му към самоусъвършенстване – и музикално, и личностно. В процесите на съприкосновение на децата с музиката голямо значение се придава на музикалните възприятия. В тази глава са изложени идеите на редица български и чуждестранни автори, които интерпретират проблемите, свързани с детското музикално творчество, между които Д. Христов, Б. Тричков, Б. Бончев, М. Попова, Св. Кръстева, П. Минчева, Г. Стоянова, Е. Арнаудова, А. Атанасова, С. Якушева, Г. С. Ригина, К. Орф, З. Кодай, З. Бимберг, Н. А. Ветлугина, Б. Асафиев, Л. Баренбойм и др. На тази основа авторката разглежда видовете импровизации, като поставя акцент върху вокалните музикални импровизации и изяснява условията за осъществяването на творческа музикална дейност.

Във втора глава – „Параметри на емоционалната интелигентност”, е направен опит за изясняване на понятието „емоционална интелигентност”, на неговото възникване и развитие на основата на терминологична определеност и яснота на съдържанието на сродните понятия: “интелигентност” “социална интелигентност”, “емоционална компетентност”, “емоционално мислене”, “емоционална креативност”; формираността на емоционалната интелигентност е потърсена по посока на няколко основни равнища/компоненти на интелекта: когнитивен, рефлексивен, поведенчески, според тяхната вътрешно-личностна и

междучелностна насоченост, като е постигнато равнище на проникване на тези компоненти с образователните цели.

Третата глава – „Стимулиране на емоционалната интелигентност чрез вокалните музикални импровизации в началното училище”, представя технологичния модел на работа в изследването. Авторката изтъква, че творческата дейност, насочена към създаването на вокални музикални импровизации от учениците, е подчинена на два основни подхода: предметно съдържателен (свързан с осъществяването на образователните цели във всеки урок по музика) и психолого-педагогически (насочен към утвърждаването на творческа атмосфера, благоприятстваща стимулирането на емоционалната интелигентност). Тя подчертава, че двата подхода взаимно се допълват и се подчиняват на основни отправни начала: вяра във възможностите на всички ученици; емоционалност; комуникативност (сътрудничество); проблемност; действеност; цялостност; индивидуален подход. За постигането на стимулиране на емоционалната интелигентност на учениците чрез музикалните вокални импровизации докторантката си поставя два типа задачи: развиващи и мотивационни. Освен това в трета глава са представени и множество творчески задачи, ориентирани към формирането на отделните компоненти на емоционалната интелигентност, като специално внимание в творческата музикална дейност е отредено на междупредметните връзки и на съчетаването на различни видове художествени дейности. В тази глава авторката представя и оригинални детски импровизации.

В Четвъртата глава – „Анализ на резултатите от емпиричното изследване”, се разкрива логиката на емпиричното изследване и се анализират получените резултати. Емпиричното изследвано, осъществено с 20 ученици от I до III клас в 112. училище в София, е насочено към установяване на специфични връзки и зависимости в хода на музикалното обучение, при което централно внимание се отделя на наблюдението и

комплексното обхващане на процесите на взаимодействие между емоционалната интелигентност и творческите музикални дейности на децата, респективно на вокалните музикални импровизации. За целта на изследването докторантката е осъществила проучвания на състоянието и развитието на компонентите на емоционалната интелигентност на основата на качествени методи. Данните от наблюдението са онагледени със съответни схеми.

Като приложения авторката представя индивидуалните резултати от диагностичните процедури и част от творческата продукция на учениците.

В заключението докторантката подчертава, че резултатите от цялостното проучване потвърждават работната хипотезата за възможността за стимулиране развитието на емоционалната интелигентност чрез осъществяването на творческа музикална дейност, по-конкретно чрез вокални музикални импровизации; в рамките на тази дейност се утвърждават практически технологични решения, насочени към активизиране на цялостната емоционална, психична и интелектуална енергия на учениците.

Авторефератът в обем 45 страници представя пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. Авторката е посочила и три публикации по темата на труда в специализирани научни сборници и периодични издания.

Като съдържание и като структура дисертацията притежава необходимите качества, за да бъде успешно защитена. Теоретичната част от изследването е разработена на основата на множество трудове, свързани с проблематиката на докторския труд. Изводите от изследването са обосновани логически и коректно аргументирани и очертават основните резултати от емпиричното изследване. Сред тях бих посочил формирането на стабилна потребност от музикалнотворческа дейност, която рефлектира

и върху други учебни предмети; постигането на по-висока степен на познавателен интерес към музиката; очертаване на тенденции, свързани с отношението между музикалното изкуство и способността на учениците за адекватно себеизразяване. Приемам формулираните от авторката научни и практико-приложни приноси на труда, насочени към постигане на ценностни измерения на музикалното обучение на учениците от I до IV клас и особено на тяхното личностно-емоционално развитие, и оценявам тяхната значимост.

Заклучение

Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват принос и показват, че докторантът притежава теоретични знания и професионални умения по научната специалност. Трудът напълно съответства на изискванията за получаване на образователната и научна степен доктор.

Въз основа на това давам своята положителна оценка за дисертационния труд и постигнатите в него резултати и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Гина Панчева Колева образователната и научна степен доктор в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Педагогика на обучението по музика).

22 март 2014 г.

Рецензент:

проф. д-р Юлиан Куюмджиев